

Momentguide: Makt & demokrati

Stefan Löfvens regering har nu avverkat halva sin mandatperiod och den politiska debatten går varm när Magdalena Andersson häromdagen presenterade budgetpropositionen. Det här arbetsområdet ska hjälpa dig in i politikens ljuva värld och stärka din beredskap som demokratisk medborgare i Sverige.

Examinationen på kursen sker i form av ett kunskapstest.

Schema

39	Demokrati och diktatur
40	Grundlagar
41	Sveriges statskick: val till riksdagen och riksdagens arbete
42	Sveriges statskick: regeringen och från förslag till lag
43	Sveriges statskick: från förslag till lag
45	Repetition
46	Kunskapstest

Material

Almgren, Hans & Höjelid, Stefan & Nilsson, Erik. 2016. Reflex Bas. Interaktivt läromedel. Malmö: Gleerups. Avsnitt 4-5, sidor 28-30, 33-35, 36-41, 44-45

Genomgångar och annat material på jji.se

Mål och innehåll

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
3. Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
4. Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.
5. Förmåga att uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.

Undervisningen utgår från följande centralt innehåll:

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Mediers innehåll och nyhetsvärdering i samband med frågor om demokrati och politik.
- Metoder för att kritiskt bearbeta information, till exempel källkritik.

Kunskapskrav

E	C	A
Eleven kan översiktligt redogöra för och analysera olika samhällens organisation och samhällsförhållanden samt de bakomliggande idéerna.	Eleven kan utförligt redogöra för och analysera olika samhällens organisation och samhällsförhållanden samt de bakomliggande idéerna.	Eleven kan utförligt och nyanserat redogöra för och analysera olika samhällens organisation och samhällsförhållanden samt de bakomliggande idéerna.
I sin analys förklarar eleven enkla samband och drar enkla slutsatser om likheter och skillnader mellan olika samhällens organisation.	I sin analys förklarar eleven samband och drar välgrundade slutsatser om likheter och skillnader mellan olika samhällens organisation.	I sin analys förklarar eleven komplexa samband och drar välgrundade slutsatser om likheter och skillnader mellan olika samhällens organisation.
I analysen diskuterar eleven översiktligt orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.	I analysen diskuterar eleven utförligt orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.	I analysen diskuterar eleven utförligt och nyanserat orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna.

Instuderingsfrågor

1. Vilka kriterier måste en stat uppfylla för att vara en demokrati? Hur skulle demokratin i ett land som Sverige påverkas om vi slutade uppfylla de olika kriterierna?
2. Vad är det för skillnad på direktdemokrati och representativ demokrati? Ge exempel.
3. Vad finns för problem med demokrati?
4. Varför är det bättre för ett barn att växa upp i en demokrati än en diktatur? Nyansera och argumentera. Eller; varför är demokrati trots brister och fel bättre än demokrati?
5. Vilka är Sveriges grundlagar? Sammanfatta innehållet i dem kort.
6. Vad innebär offentlighetsprincipen?
7. Hur kan grundlagar ändras och varför fungerar det så?
8. Vilka är riksdagens fyra huvuduppgifter? Förklara uppgifterna kort.
9. Varför, tror du, att riksdagsledamöter lägger ner sådan ansträngning på att skriva motioner när de så sällan antas?
10. Vilken roll har utskotten i riksdagen?
11. Vilken del av riksdagsarbetet sker i kammaren, plenisalen?
12. Vad innebär det att vi har proportionellt valsystem i Sverige?
13. Vad är det för skillnad mellan fasta mandat och utjämningsmandat?
14. Vad innebär det att vi har parlamentarism i Sverige?
15. Vad är det för skillnad mellan enparti- och koalitionsregering?
16. Vad är det för skillnad mellan majoritets- och minoritetsregering?
17. Beskriv hur regeringens arbete är organiserat.
18. Vilka uppgifter ingår i regeringens makt enligt RF?
19. Vad kan det finnas för anledningar till att en regering avgår?
20. Regeringens förlängda arm ut i samhället är statsförvaltningen, en rad olika myndigheter och ämbetsverk, som ser till att lagar och beslut följs och blir verklighet. Ge exempel på några sådana och vad de gör.
21. Gå in på regeringen.se eller titta i presentationen på jji.se på hur ministrarna i regeringen ser ut. I vilken utsträckning upplever du att hela Sverige är representerad i regeringen? Kön? Klass? Etnicitet? Ålder?
22. Vilket inflytande har du över politiken i Sverige?
23. Beskriv ett exempel på ärendets gång från förslag till verkställd lag utifrån ett fiktivt exempel, t ex förslag om förbud mot A-traktorer.